

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluation Research) โดยประเมิน ระหว่างดำเนินการโครงการเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและ กระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แตกต่างกัน
2. โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริม สุขภาพแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนที่ดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 141 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนที่ดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 104 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางอัตราส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ต่อมาสุ่มตัวอย่างจากทุกชั้นภูมิโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมินิเป็นสัดส่วน (Proportion Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละชั้นภูมิโดยคำนวณสัดส่วนระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับขนาดของจำนวนประชากรแต่ละชั้นภูมิ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท์ (Likert) โดยแบ่งระดับของการวัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ การวางแผนโครงการ การดำเนินการ โครงการ และการควบคุมติดตามและประเมินผลโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งระดับของการวัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อขอความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 และผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยและวิธีการในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. ส่งหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย พร้อมแบบสอบถามไปให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผ่านทางระบบการรับหนังสือราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 และเมื่อโรงเรียนตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ส่งแบบสอบถามคืนไปให้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 กรณีส่งแบบสอบถามคืนล่าช้า ผู้วิจัยใช้วิธีการติดตามทางโทรศัพท์
4. ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.19 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนพบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ จากนั้นสร้างคู่มือลงรหัสที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และทำการลงรหัสและตรวจแก้ไขการลงรหัส
2. บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอผลการวิจัยจำแนกได้ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละและนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ตารางที่ 3

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ รายด้านและภาพรวม แล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ สภาพการดำเนินงานมากที่สุด สภาพการดำเนินงานมาก สภาพการดำเนินงานปานกลาง สภาพการดำเนินงานน้อย และสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด ตามตารางที่ 4-14

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในขั้นตอนต่างๆ คือ การวางแผนโครงการ การดำเนินการ โครงการ และการควบคุม ติดตาม และประเมินผล โครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปแปลผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ กระบวนการดำเนินงานมากที่สุด กระบวนการดำเนินงานมาก กระบวนการดำเนินงานปานกลาง กระบวนการดำเนินงานน้อย และกระบวนการดำเนินงานน้อยที่สุด ตามตารางที่ 15-18

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t - test) แบบ Independent Sample ตามตารางที่ 19-20

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การประเมินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของโรงเรียน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 1 กิจกรรม คือ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพ และมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม

1.2 องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการในโรงเรียน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

1.3 องค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

1.4 องค์ประกอบที่ 4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

1.5 องค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัยโรงเรียน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมนักเรียนชั้น ป.1-ป.4 ได้รับการตรวจสุขภาพโดยบุคลากรสาธารณสุขอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กิจกรรมนักเรียนชั้น ป.1-ป.6 ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากโดยบุคลากรสาธารณสุขหรือครูอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กิจกรรมนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพได้รับการรักษา กิจกรรมนักเรียนที่เจ็บป่วยเกินขอบเขตการบริการของห้องพยาบาลได้รับการส่งต่อเพื่อการรักษา และมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 6 กิจกรรม

1.6 องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมนักเรียนชั้น ป.1-ป.6 แปร่งฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน และมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม

1.7 องค์ประกอบที่ 7 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 6 กิจกรรม และมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 1 กิจกรรม คือ นักเรียนชั้น ป. 1 ขึ้นไปได้รับยาเม็ดเสริมธาตุเหล็ก 1 เม็ดต่อสัปดาห์

1.8 องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

1.9 องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมครูประจำชั้นคัดกรองและสามารถระบุนักเรียนที่มีปัญหาได้ และมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม

1.10 องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณโรงเรียน กิจกรรมบุคลากรในโรงเรียนร่วมกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพที่จัดขึ้นตามแผนงานของโรงเรียนและมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม

2. กระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนการควบคุม ติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวมมีกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับ มากทุกรายการ

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและ โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและ โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การประเมินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตาม องค์ประกอบของ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ และกระบวนการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนการควบคุม ติดตาม และประเมินผล มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

1.1 องค์ประกอบที่ 1 ด้านนโยบายของโรงเรียน โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีกิจกรรม โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพ มีสภาพการ ดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นโยบายเป็นสิ่งแรกที่ทุกโรงเรียนจะต้อง ดำเนินการ เพราะนโยบายถือว่าเป็นหลักและวิธีปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงานไปสู่ เป้าหมาย หากหน่วยงานใดไม่ได้กำหนดนโยบายไว้ อาจเป็นปัญหาพื้นฐานที่จะส่งผลถึงปัญหา อื่นๆ ตามมาด้วย หากหน่วยงานใดมีการกำหนดนโยบายไว้ชัดเจน จะทำให้ทุกคนตระหนักและให้ ความสำคัญมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามนโยบายนั้น (ประทุม รอดประเสริฐ 2533 : 57) สอดคล้อง กับการศึกษาของประภาเพ็ญ สุวรรณและคณะ (2542) ที่พบว่า การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพใน โรงเรียนจะสำเร็จได้นั้น ต้องประกอบด้วยปัจจัยในด้านต่างๆ หนึ่งในนั้นคือ การกำหนดนโยบาย

ของโรงเรียนไว้ชัดเจน โดยคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้แทนองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ ให้นักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทราบนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน

1.2 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้มีการจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริมสุขภาพ มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในแต่ละโครงการส่งเสริมสุขภาพ มีผู้นำนักเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน นอกจากนี้โครงการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม โดยระบบของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและมีการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีมีรูปแบบที่ดึงเอาประชาชน หรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชนและให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ สามารถดึงทรัพยากรจากท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างเต็มที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืน (กรมอนามัย 2543 : 6) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัชรินทร์ ตั้งการกิจ (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนจะได้ผลดียิ่งถ้าเริ่มต้นที่การบริหารจัดการก่อน และสอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ต้องการพลังอำนาจประชาชน ครอบครัวและชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแก้ปัญหาสุขภาพ เกิดสภาวะสุขภาพที่ดีแก่ประชาชน และชุมชน และเกิดความยั่งยืนในการดำเนินการ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานในองค์ประกอบที่ 2 ได้ในระดับมากทุกกิจกรรม

1.3 องค์ประกอบที่ 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เกิดจากการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การเริ่มวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบทบทวน ร่วมแก้ไข พัฒนาและปรับปรุงโครงการ ซึ่งการที่โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนจะมีผลดีหลายประการ ไม่เฉพาะแต่การดำเนินงาน โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แต่จะทำให้ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน ช่วยสร้างความรู้สึกรักหวงใจให้แก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ย่อมส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ โสภณ เพ็ชรพวง (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า การที่โรงเรียนจัดบริการแก่ชุมชน ช่วยเหลือชุมชน และชุมชนมีความเข้าใจต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนนั้น ย่อมทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งการส่งเสริมสุขภาพของ

นักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและชุมชนด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้สภาพ

การดำเนินงาน ด้าน โครงการร่วมระหว่าง โรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

1.4 องค์ประกอบที่ 4 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเห็นว่า การจัดการควบคุมดูแล ปรับปรุงภาวะต่างๆ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องสุขลักษณะตามมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมนั้น จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสังคมที่ดี ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบรรยากาศภายในโรงเรียน ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนมีส่วนช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของนักเรียน ซึ่งตรงกับแนวคิดของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (สทศ) นาสสมยนต์ 2541 : 45) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ซึ่งการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดีอีกอย่างหนึ่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้โรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

1.5 องค์ประกอบที่ 5 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีกิจกรรมที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมนักเรียนชั้น ป.1 - ป.4 ได้รับการตรวจสุขภาพโดยบุคลากรสาธารณสุขอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กิจกรรมนักเรียนชั้น ป.1 - ป.6 ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากโดยบุคลากรสาธารณสุขหรือครูอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กิจกรรมนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพได้รับการรักษา และกิจกรรมนักเรียนที่เจ็บป่วยเกินขอบเขตการบริการของห้องพยาบาลได้รับการส่งต่อเพื่อการรักษา ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนมีครูอนามัยโรงเรียน ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการตรวจสุขภาพของนักเรียน การตรวจสุขภาพช่องปาก การให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรค การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพแก่นักเรียน และโรงเรียนยังมีห้องพยาบาลสำหรับให้บริการรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่นักเรียนที่เจ็บป่วย ส่วนนักเรียนที่เจ็บป่วยเกินขอบเขตการบริการของห้องพยาบาลก็ได้รับการส่งต่อเพื่อการรักษา นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นสถานที่ที่เด็กมาอยู่รวมกันอย่างมีระเบียบและกฎเกณฑ์ จึงทำให้สะดวกต่อการให้บริการและสามารถให้บริการได้ครอบคลุมตามความต้องการด้านสุขภาพของเด็กด้วย ซึ่งการจัดบริการอนามัยโรงเรียนที่จัดได้อย่างเหมาะสมจะช่วยในด้านการเรียนของนักเรียน โดยสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ทำให้มีสุขภาพ สมบูรณ์ แข็งแรง ซึ่งส่งผลดีต่อการเล่าเรียนได้อย่างเต็มความสามารถของเด็ก (กรมอนามัย 2545 : 4)

1.6 องค์ประกอบที่ 6 ด้านสุขภาพในโรงเรียน โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีกิจกรรมที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 1 กิจกรรม คือ กิจกรรม

นักเรียนชั้น ป.1 - ป.6 แปร่งฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุกโรงเรียนเห็นความสำคัญของการให้นักเรียนดูแลรักษาฟันให้แข็งแรงและการแปร่งฟันทุกวันอย่างถูกต้อง มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนยังจัดกิจกรรมสุขศึกษาทั้งในหลักสูตรการศึกษา และผ่านทางกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสุขศึกษาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มหนึ่งที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้ และมีการฝึกปฏิบัติที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมต่อการมีสุขภาพดี โดยเฉพาะการฝึกทักษะตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ (กรมอนามัย 2547 : 45)

1.7 องค์ประกอบที่ 7 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีโครงการอาหารกลางวัน ที่เน้นให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อสุขภาพ สะอาด ปลอดภัยและครบทั้ง 5 หมู่ทุกวัน โดยได้ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาานาน (พนม แนนเมือง 2541 : 34) ซึ่งแนวทางการดำเนินงานมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน มีการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านโภชนาการของนักเรียน มีการจัดสถานที่รับประทานอาหารและบริเวณทั่วไป ให้ถูกต้องตามมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งด้านอาหารกลางวันและอาหารเสริมนม ส่วนกิจกรรมนักเรียนชั้น ป.1 ขึ้นไปได้รับยาเม็ดเสริมธาตุเหล็ก 1 เม็ดต่อสัปดาห์ มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนยังขาดงบประมาณในการดำเนินการและขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อขอสนับสนุนยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กให้แก่เด็กนักเรียนทุกคน

1.8 องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนส่วนใหญ่มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนได้มีกิจกรรมออกกำลังกาย ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมออกกำลังกายสำหรับนักเรียน และโดยทั่วไปโรงเรียนจะสนับสนุนให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้สนามและอุปกรณ์ของโรงเรียนในการออกกำลังกาย นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนและโรงเรียนจัดให้มีชมรม ทูม นวม กลุ่ม การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการต่างๆ ขึ้นในโรงเรียนและมีการดำเนินการให้นักเรียนได้รับการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมพลศึกษาด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้องค์ประกอบที่ 8 มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม

1.9 องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยมีกิจกรรมที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด 1 กิจกรรม

คือ กิจกรรมครูประจำชั้นคัดกรองและสามารถระบุนักเรียนที่มีปัญหาได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมอนามัย 2547 : 67) ซึ่งคุณครูประจำชั้นจะต้องสำรวจข้อมูลเพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในด้านต่างๆ และวิเคราะห์คัดกรองนักเรียน โดยจำแนกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อการวางแผนและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้โรงเรียนยังมีระบบบริการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเกินขีดความสามารถของโรงเรียนก็ได้รับการส่งต่อ โดยมีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียน และชุมชน โดยเฉพาะกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.10 องค์ประกอบที่ 10 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยมีกิจกรรมที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณโรงเรียน และกิจกรรมบุคลากรในโรงเรียนร่วมกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพที่จัดขึ้นตามแผนงานของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม ให้บุคลากรในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ส่งผลดีต่อสุขภาพของตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียน โดยมีการตรวจสุขภาพร่างกายประจำปี มีกิจกรรมการให้ความรู้ด้านสุขภาพหน้าเสาธง กิจกรรมเสียงตามสาย มีการจัดป้ายนิเทศด้านสุขภาพ เผยแพร่ข่าวสารด้านสุขภาพด้วยวารสารแผ่นพับ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้โรงเรียนจัดทำอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้บุคลากรในโรงเรียนยังได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ (เอกบุญ ฝึกใฝ่พวกและคณะ : 2545) และในโรงเรียนยังมีป้ายห้ามสูบบุหรี่และมีข้อห้ามการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณโรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียนร่วมกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพที่จัดขึ้นตามแผนงานของโรงเรียน ส่งผลให้สภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพองค์ประกอบที่ 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. กระบวนการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนการควบคุม ติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวมมีกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้เพราะในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้นำหลักการบริหารงาน โดยใช้วงจรกิจกรรม (Quality Circle) เป็นแนวทางการดำเนินงาน (กรมอนามัย 2547 : 13) คือ การวางแผนการดำเนินงาน (Plan) การปฏิบัติการ (Do) การตรวจสอบ ทบทวน และประเมิน (Check) และ การปรับปรุง แก้ไข/พัฒนา (Action) โดยในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะจากคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของ

โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้แทนองค์กรในชุมชน

โดยมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน โดยร่วมกันกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพ มีการถ่ายทอดนโยบายส่งเสริมสุขภาพสู่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดทำแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมสุขภาพ และจัดทำข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของทุกฝ่าย ในขั้นตอนการดำเนินการ โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการส่งเสริมสุขภาพที่กำหนดไว้มีการประเมินตนเองโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และมีการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพให้บรรลุตัวชี้วัดตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และในขั้นตอนการควบคุม ติดตามและประเมินผล โรงเรียนมีการควบคุม กำกับการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ ติดตามความก้าวหน้าของแผนงาน โครงการ มีการประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและมีการปรับแผนงานเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้กระบวนการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมมีกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกรายการ

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพนั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ จะยึดหลักการดำเนินงานตามคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแต่ละจังหวัด ได้มอบให้โรงเรียนทุกโรงเรียนไว้เป็นคู่มือในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และโรงเรียนมีการประเมินตนเอง โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ เพื่อค้นหาสิ่งที่ยังไม่ได้ดำเนินการ และโรงเรียนทุกโรงเรียนทั้งโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีการพัฒนาตนเองให้บรรลุตัวชี้วัดตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้สภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงมีสภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ ต่างก็ใช้ คู่มือการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นคู่มือและเกณฑ์มาตรฐาน ในการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนี้ในการดำเนินงานพัฒนาโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพนั้น ทั้งโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ ต่างก็ได้นำเอาหลักการบริหารงาน โดยใช้วงจรคุณภาพ (Quality Circle) เป็นแนวทางการดำเนินงาน (กรมอนามัย 2547 : 13) คือ การวางแผนการดำเนินงาน (Plan) การปฏิบัติการ (Do) การตรวจสอบ ทบทวน และประเมิน (Check) และ การปรับปรุง แก้ไข/พัฒนา (Action) โดยในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะจากคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้แทนองค์กรในชุมชน ทั้งในขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนการควบคุม ติดตามและประเมินผล ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้กระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงมีกระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 3 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาสภาพการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
  - 1.1 ด้านนโยบายของโรงเรียน คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ควรถ่ายทอดนโยบายให้นักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน รับทราบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของโรงเรียน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
  - 1.2 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน โครงการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ควรได้รับการนิเทศ ติดตาม โดยระบบของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วม

ในการวิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบทบทวนและร่วมแก้ไขพัฒนา ปรับปรุงโครงการ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.4 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ โรงเรียนควรมีระบบป้องกัน และอุปกรณ์ช่วยในการดับไฟ และมีการตรวจสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพปกติอยู่เสมอ

1.5 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน โรงเรียนควรมีติดต่อการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ สาธารณสุข เพื่อดำเนินการให้นักเรียนชั้น ป.1 ได้รับการทดสอบการได้ยินปีละ 1 ครั้ง

1.6 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนควรติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน ทุกชั้นที่เป็นเหา เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.7 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย โรงเรียนควรมีการติดต่อประสานงานกับ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อขอการสนับสนุนยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กให้แก่เด็กนักเรียนทุกคน

1.8 ด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับนักเรียนและประชาชน อย่างน้อย 1 กิจกรรมต่อ 1 ภาคเรียน

1.9 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม นักเรียนที่มีปัญหาเกินขีดความสามารถของโรงเรียน ควรได้รับการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

1.10 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โรงเรียนควรสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.11 ควรพัฒนาการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียน ขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

1.12 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ควรนำผลการประเมิน โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช ในปีการศึกษา 2549 มาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานโครงการต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

2.1 โรงเรียนควรมีการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของทุกฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2.2 โรงเรียนควรมีการประเมินตนเอง โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อค้นหาสิ่งที่ยังไม่ได้ดำเนินการหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2.3 โรงเรียนควรมีการปรับแผนงานเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานส่งเสริม

สุขภาพของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาถึงอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

3.2 ควรศึกษาถึงปัญหาของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1